

Ιστορικό χαμηλό για την οικοδομική

Πυκνώνουν τα σύννεφα στον κατασκευαστικό τομέα, καθώς η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα σημείωσε μια νέα «βουτιά» το επτάμηνο Ιανουάριος - Ιούλιος 2010, ως προς το αντίστοιχο περσινό χρονικό διάστημα, ενώ 100, περίπου, οικοδομικές επιχειρήσεις βάζουν λουκέτο κάθε μήνα φέτος και παραμένουν απούλητα περισσότερα από 150.000 διαμερίσματα, με δυσμενή αποτελέσματα στην απασχόληση, τόσο στους μηχανικούς όσο και σε όλα τα συναφή επαγγέλματα. Ειδικότερα:

Με αμείωτο ρυθμό συνεχίζεται η πτώση στην οικοδομική δραστηριότητα και κύριο χαρακτηριστικό είναι ότι οι νέες άδειες που εκδίδονται αφορούν, συγκριτικά με το παρελθόν, κτίρια με μικρότερο εμβαδόν και όγκο. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα η Ελληνική Στατιστική Αρχή για τον Ιούλιο, σχετικά με την ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα, η πτώση αναφορικά με την επιφάνεια των κτιρίων φτάνει στο 30,5% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2009, με βάση τον όγκο η πτώση ανέρχεται στο 29,1%, ενώ σχετικά μικρότερη είναι με βάση τον αριθμό των νέων αδειών, αφού ανέρχεται στο 20,1%. Για τον συγκεκριμένο μήνα η μεγαλύτερη πτώση με κριτήριο την επιφάνεια των κτιρίων εντοπίζεται στη Δυτική Μακεδονία με 48,7%, στην Αττική με 47,6%, στο Νότιο Αιγαίο με 40,8% και στα Ιόνια Νησιά με 38,6%. Καμία περιοχή δεν βρέθηκε με θετικό πρόσημο, με τη μικρότερη, ωστόσο, πτώση να εντοπίζεται στην Ήπειρο με 4,9% και στη Θεσσαλία με 5,3%.

Στο δωδεκάμηνο, δηλαδή από τον Αύγουστο 2009 έως τον Ιούλιο 2010, η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα εμ-

φανίζει στο σύνολο της χώρας μείωση κατά 10,9% στον αριθμό των εκδοθεισών οικοδομικών αδειών, κατά 20,8% στην επιφάνεια και κατά 25,2% στον όγκο, σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο Αυγούστου 2008 - Ιουλίου 2009. Η μεγαλύτερη πτώση με κριτήριο την επιφάνεια εντοπίζεται σε Θεσσαλία και Δυτική Μακεδονία, με 29,5% και 29,3% αντίστοιχα.

Το επτάμηνο Ιανουαρίου - Ιουλίου η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα εμφανίζει στο σύνολο της χώρας μείωση κατά 10,6% στον αριθμό των εκδοθεισών οικοδομικών αδειών, κατά 20,4% στην επιφάνεια και κατά 24,8% στον όγκο σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο Ιανουαρίου - Ιουλίου 2009. Η μεγαλύτερη πτώση με βάση την επιφάνεια των κτιρίων εντοπίζεται σε Αττική και Στερεά Ελλάδα, με 34% και 25,2% αντίστοιχα.

Την ίδια στιγμή περισσότερα από 150.000 σπίτια είναι απούλητα για 4 χρόνια σε όλη την Ελλάδα, ενώ μόνο φέτος οι επενδύσεις σε νέες κατοικίες θα είναι μειωμένες κατά 40%. Σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος, στο οκτάμηνο Ιανουαρίου - Αυγούστου έχουν καταγραφεί μόλις 12.000 συναλλαγές μέσω των τραπεζών, όταν προ της κρίσης, σε έναν χρόνο, καταγράφονταν πάνω από 70.000 συναλλαγές.

Στο μεταξύ, σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Κατασκευαστών και Οικοδομικών Επιχειρήσεων (ΟΜΚΟΕΕ), Δημήτρης Καψιμάλης, «λουκέτο» αναμένεται να έχουν βάλει από τις αρχές μέχρι το τέλος του χρόνου 1.000 επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην κατασκευή κατοικιών. Δηλαδή, κάθε μήνα κλείνουν περισσότερες από 80 με 100 εταιρείες.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΠΕΡΠΕΡΑΣ**

Η νέα συρρίκνωση του ΠΔΕ φέρνει σε απόγνωση τον κλάδο

Η κατάσταση δεν είναι καλύτερη και ως προς την παραγωγή των δημοσίων έργων. Την ολική μάλιστα κατάρρευση του κατασκευαστικού κλάδου προεξοφλεί σε ανακοίνωσή του ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Ανώνυμων Τεχνικών Εταιρειών (ΣΑΤΕ), με αφορμή την προβλεπόμενη περαιτέρω συρρίκνωση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) για το 2011, όπως προκύπτει από το προσχέδιο του προϋπολογισμού.

Σύμφωνα με τον ΣΑΤΕ, ήδη φέτος το ΠΔΕ έχει περιοριστεί κατά 1,3 δισ. ευρώ από το αρχικά προϋπολογιζόμενο, μιας και τα 500 εκατ. ευρώ ετήσιας μείωσης που προβλέπονται από το Μνημόνιο Συνεργασίας που έχει υπογραφεί με το ΔΝΤ και την ΕΕ (έως και το 2012), ακολούθησε μία ακόμα μείωση ύψους 600 εκατ. ευρώ, ενώ στο προσχέδιο του προϋπολογισμού του 2011 προστέθηκε μία ακόμα περικοπή ύψους 200 εκατ. ευρώ.

Όσον αφορά το 2011, τα επενδυτικά κονδύλια που θα κατευθυνθούν στο ΠΔΕ συρρικνώνονται ακόμα περισσότερο, σε 8,7 δισ. ευρώ, ποσό που αποτελεί μόλις το 3,7% του ΑΕΠ (έναντι 3,8% του 2010) και είναι το χαμηλότερο όλης της δεκαετίας.

Οι συνέπειες στον κλάδο από την εξέλιξη αυτή είναι δραματικές, με κύρια εξ αυτών την εκτίναξη της ανεργίας, καθώς

κατά το πρώτο τρίμηνο του 2010 η απασχόληση στις κατασκευές, με βάση τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) μειώθηκε κατά 55.000 θέσεις εργασίας έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2008.

Κατά τον ΣΑΤΕ, το μειωμένο ΠΔΕ θα οδηγήσει στην απαξίωση του επιστημονικού και εργατοτεχνικού δυναμικού, ενώ θα συντελέσει στην περαιτέρω μείωση των επενδυτικών δαπανών των εταιρειών, τόσο σε καινοτομία, εκπαίδευση και γνώση όσο και σε μηχανολογικό εξοπλισμό.

Σημειώνεται, επίσης, ότι ενώ ο εγχώριος κατασκευαστικός κλάδος δοκιμάζεται επί σειρά ετών, στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες υποβοηθήθηκε από την επιλογή των κυβερνήσεων να τον στηρίξουν με προγράμματα επενδύσεων και δημιουργίας υποδομών, ώστε να δημιουργηθεί το απαιτούμενο «ανάκωμα» στη γενικευμένη ύφεση της παγκόσμιας οικονομίας. Πιο πρόσφατο είναι το παράδειγμα των ΗΠΑ, όπου η ομοσπονδιακή κυβέρνηση ζήτησε από το Κογκρέσο να εγκρίνει εξαετές επενδυτικό πλάνο ύψους 50 δισεκατομμυρίων δολαρίων για την αποκατάσταση οδικών και σιδηροδρομικών δικτύων και γεφυρών, με στόχο όχι μόνο τη βελτίωση των υποδομών της χώρας, αλλά και τη δημιουργία χιλιάδων θέσεων εργασίας.

δραστηριότητα

Οι επιπτώσεις είναι δραματικές και σε ό,τι αφορά την ανεργία στον κλάδο, καθώς υπολογίζεται ότι 50-80 χιλιάδες οικοδόμοι έχουν ήδη χάσει τη δουλειά τους, και τους επόμενους μήνες υπάρχει το ενδεχόμενο να ξεπεράσουν τις 100.000, ενώ παράλληλα, σε άσχημη κατάσταση βρίσκονται, περίπου, 400 επαγγελματίες συναφή με τον κλάδο της οικοδομής, που απασχολούν σχεδόν 1 εκατ. εργαζομένους.

Παρά τη μικρή βελτίωση των επιχειρηματικών προσδοκιών για τις κατασκευές, το τελευταίο τρίμηνο σε σχέση με το προηγούμενο, έκθεση του ΙΟΒΕ αποτυπώνει την κρίση στον κλάδο και την εξαιρετικά υποτονική δραστηριότητα την τελευταία διετία. Σύμφωνα με την έκθεση, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών διαμορφώνεται κατά μέσο όρο στις 48 μονάδες (από 43 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο), επίδοση χαμηλότερη κατά 22 μονάδες σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή, όταν ο κλάδος είχε ήδη μπει σε τροχιά ύφεσης.

Οι προβλέψεις για την απασχόληση του τομέα παραμένουν σε πολύ χαμηλά επίπεδα, με το δείκτη να κινείται στις -42 μονάδες, ενώ το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων των επιχειρήσεων για το επίπεδο προγράμματος των εργασιών τους, έχει περιοριστεί σημαντικά, στις -34 μονάδες (από -47 μονάδες το προηγούμενο τρίμηνο).

Ωστόσο, μειώνονται σε 12 από 16 τον προηγούμενο χρόνο οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας, κάτι που φανερώνει ότι η βελτίωση των προσδοκιών εκπορεύεται περισσότερο από τα έργα που έχουν ήδη αναληφθεί και τα οποία ενδεχομένως υλοποιούνται με αργότερους ρυθμούς, και όχι από νέα έργα.

Το ΙΟΒΕ προβλέπει περαιτέρω αποκλιμάκωση σε επίπεδο τιμών, ενώ μόνο μία στις 10 επιχειρήσεις κρίνει ότι δεν αντιμετωπίζει προβλήματα στη λειτουργία της.

Το ΤΕΕ σε συνεργασία με 15 συλλόγους τεχνικών και φορείς της βιομηχανίας δομικών υλικών έχει καταθέσει στους συναρμόδιους υπουργούς ένα «πακέτο» ουσιαστικών προτάσεων για τη στήριξη του κατασκευαστικού κλάδου. Υπενθυμίζουμε μερικές από αυτές:

1. Για την κατοικία:

- Να είναι σαφές, απλό, πλήρες και αναλλοίωτο, για προσδιορισμένο χρονικό διάστημα, το νομικό πλαίσιο.
- Να προσδιοριστούν με ταχύτητα οι χρήσεις γης σε όλη τη χώρα.
- Να υπάρξουν γρήγορες διαδικασίες, συμβατές με το άρθρο 24 του Συντάγματος, όπου αυτό απαιτείται, για να μην αναστέλλονται οικοδομικές εργασίες.
- Άμεση προώθηση του νέου Ρυθμιστικού Αττικής (ώστε να είναι σαφείς οι ζώνες, οι όροι και οι χρήσεις) και προώθηση Ρυθμιστικών, τουλάχιστον, σε όλες τις

που δεν απαιτεί μακροχρόνιες διαδικασίες απαλλοτριώσεων.

- Εκπόνηση στεγαστικού προγράμματος διαμερισμάτων (τύπου εργατικής κατοικίας) με την αναμόρφωση παλαιών ξενοδοχείων, κτιρίων γραφείων και πολυκατοικιών.
- Βελτίωση του μικροοικονομικού περιβάλλοντος, με την ενίσχυση της ρευστότητας της αγοράς

νομοθεσία. Να υπάρξουν οικονομικά κίνητρα. Για τις επιδοτήσεις να μην υπάρχουν υποχρεωτικές παρεμβάσεις.

- Συνδυασμός αναβαθμίσεων των δημόσιων, των δημοτικών και των ιδιωτικών κτιρίων μαζικής προσέλευσης, καταρχήν, και στη συνέχεια των ιδιωτικών κτιρίων, με αυξημένες χρηματοδοτήσεις για γενικότερη αναβάθμιση (ΚΕΝΑΚ,

εφόσον στην επενδυτική πρόταση εξασφαλίζεται η επανεπένδυση του μεγαλύτερου μέρους των ετησίων κερδών, τουλάχιστον για την πρώτη δεκαετία λειτουργίας.

• Νομοθετική εξασφάλιση σταθερού θεσμικού πλαισίου (προϋποθέσεων και όρων επένδυσης και λειτουργίας, φορολογικό καθεστώς), με την έγκριση επενδυτικής πρότασης τουλάχιστον για τη χρονική περίοδο μέχρι την πλήρη απόσβεση (βάσει της κατατεθειμένης και εγκεκριμένης χρηματοοικονομικής πρότασης).

• Άμεση προώθηση νέου και αποτελεσματικού Αναπτυξιακού Νόμου, που να διασφαλίζει: γρήγορη απορρόφηση πόρων ΕΣΠΑ, στοχευμένες δράσεις, οι οποίες θα ανατροφοδοτούν την οικονομία, ευέλικτες, διαφανείς, ίσων ευκαιριών και σύντομες διαδικασίες έγκρισης προτάσεων, άμεση έναρξη χρηματοδότησης με την έγκριση και απρόσκοπτη ροή χρηματοδότησης.

3. Για τα έργα υποδομής:

Προτάσεις για τη στήριξη του κατασκευαστικού κλάδου

πρωτεύουσες των σημερινών νομών. Να υλοποιηθούν άμεσα οι 400, περίπου, πολεοδομικές μελέτες που έχουν εκπονηθεί και ολοκληρωθεί από τους μελετητές.

• Πρόβλεψη, με την ανακοίνωση των νέων αντικειμενικών αξιών, για ελάχιστη εγγυημένη περίοδο ισχύος τους δίχως νέα αύξηση. Λήψη παράλληλων μέτρων, ώστε η αύξηση να μην επιδράσει αυξητικά στην κάμψη της οικοδομικής δραστηριότητας.

• Παροχή φορολογικών κινήτρων για τη χορήγηση στεγαστικών δανείων με μεγαλύτερη διάρκεια χαμηλού σταθερού επιτοκίου (ως μέτρο έμμεσης επιδότησης επιτοκίου).

• Συνολική έκπτωση φόρων για επιτόκια 1ης κατοικίας.

• Άμεση ενίσχυση του προγράμματος Εργατικών Κατοικιών σε δημόσια κτηματική περιουσία,

μέσω των τραπεζών, του ΤΕΜΠΜΕ ή άλλης οδού, της παροχής κινήτρων για αύξηση των θέσεων εργασίας, την κατάργηση της εισφοράς 0,6% στα δάνεια, την αύξηση από 0,5% σε 3% των προβλέψεων επισφαλειών στους ισολογισμούς των επιχειρήσεων, την επαναφορά του Αφορολόγητου Αποθεματικού για επενδύσεις και τη σταθερότητα του φορολογικού πλαισίου για 5 έτη.

• Άμεση εφαρμογή των προγραμμάτων «Εξοικονόμηση Κατ' Οίκον» για παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης, με άμεση οριστικοποίηση του ΚΕΝΑΚ και του ΠΔ για τους ενεργειακούς επιθεωρητές, χωρίς γραφειοκρατικές διαδικασίες, αλλά με εκπόνηση των αναγκαίων μελετών, που θα εγγυώνται την ποιότητα των παρεμβάσεων και την έκδοση άδειας, όπου απαιτείται, σύμφωνα με τη

ΕΠΑΝΤΥΚ, αντισεισμική ενίσχυση υφισταμένων κτιρίων, αναβάθμιση προσόψεων, Η/Μ εγκαταστάσεις).

• Ανάπλαση περιοχών και κτιρίων με ιδιαίτερη προσοχή και γνώμονα την αειφορία και τη σωστή εκτέλεση των έργων. Στο κέντρο της Αθήνας, όπως και πολλών άλλων πόλεων, υπάρχουν παραδοσιακά εγκαταλελειμμένα κτίρια. Η ανακατασκευή τους συμβάλλει και στην τουριστική αναβάθμιση των «ιστορικών» κέντρων. Η χρηματοδότηση των έργων αυτών μπορεί να γίνει μέσω των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ.

2. Για τα μεγάλα ιδιωτικά έργα:

• Κίνητρα μόνο για έργα που θα εντάσσονται σε έναν ενιαίο μακροχρόνιο εθνικό σχεδιασμό.

• Νομοθετική ρύθμιση κινήτρων για την επένδυση κεφαλαίων,

• Αποπληρωμή χρεών του Δημοσίου προς τις κατασκευαστικές εταιρείες. Λόγω του χρέους αυτού, πάρα πολλές τεχνικές εταιρείες αδυνατούν να πληρώσουν τους προμηθευτές τους, με αποτέλεσμα ένα ντόμινο ακάλυπτων επιταγών ή υστέρηση πληρωμών, που αναστατώνει, με δραματική ένταση, την αγορά.

• Χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης έργων, μικρών, μεσάιων και μεγάλων, με έμφαση στην περιφερειακή ανάπτυξη.

• Άμεση προώθηση επενδύσεων σε ενέργεια και τηλεπικοινωνίες.

• Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός του πανελλαδικού δικτύου υποδομών Υγείας και Εκπαίδευσης.

• Προώθηση έργων υποδομής, όπως εμπορευματικών σταθμών, ΒΙΠΕ και Τεχνολογικών Πάρκων, αναβάθμιση υποδομών λιμένων

και αεροδρομίων.

- Τα προγράμματα ΕΣΠΑ να απευθύνονται, κυρίως, στις ΜΜΕ, ιδιαίτερα τις πολύ μικρές επιχειρήσεις και τους αυτοαπασχολούμενους, και να συμβάλλουν ουσιαστικά στον εκσυγχρονισμό, στην καινοτομία, στην εξωστρέφεια και την ανταγωνιστικότητά τους.

- Ενίσχυση Προγράμματος Δημόσιων Επενδύσεων και αξιοποίηση των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων. Προώθηση μικρών έργων, μέσα από τα προγράμματα «Θησέας» και «Αλέξανδρος Μπαλτατζής» σε όλη την επικράτεια.

- Υλοποίηση του Προγράμματος «Εξοικονομώ» για παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης στους δήμους. Έχουν κατατεθεί οι αιτήσεις των δήμων και έχουν δεσμευτεί τα ποσά από τα Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Πρόβλεψη στον «Καλλικράτη» για θεσμική υποχρέωση των Περιφερειών να υποβάλλουν στα συναρμόδια υπουργεία, εντός τριμήνου από την έναρξη της θητείας τους, ολοκληρωμένη πρόταση, με αιτιολόγηση των αναγκαίων έργων ζώνης ευθύνης τους (σε συνεργασία με τους τοπικούς Δήμους) για τη συνολική περίοδο θητείας τους. Η σύνταξη των σχετικών προκαταρκτικών μελετών, να είναι αφετηρία τήρησης του Φακέλου κάθε έργου.

- Εποπτεία των έργων των Περιφερειών από ανεξάρτητη αρχή (τύπου Σώματος Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων, σε συνδυασμό με ΣΔΟΕ) με θεσμική υποχρέωση αποστολής περιοδικών εκθέσεων προόδου στο Υπουργείο Υποδομών.

- Ταχεία ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, ως βασικής συνιστώσας διαφανούς και σταθερού πλαισίου ανάπτυξης και προστασίας του περιβάλλοντος.

- Εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου για τα λατομεία και επίλυση μακροχρόνιων προβλημάτων, όπως του χωροταξικού προβλήματος των βιομηχανικών/βιοτεχνικών μονάδων μαρμάρου.

Η ουσία και η διαδικασία της ανοικοδόμησης

του **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΛΥΡΟΥΔΙΑ***

Μετά την άκριτη ανοικοδόμηση της τελευταίας δεκαετίας -ανεξαρτήτως διεθνούς κρίσης- αναμενόμενη ήταν η ανάταξη του συστήματος. Οι θλιβερές άτεχνες μεζονέτες του προσδοκώμενου εργολαβικού υπερκέρδους, που θα «διατηρούσαν» πλούσιους τους απογόνους των Ελλήνων επιχειρηματιών της οικοδομής, παρέμειναν απούλητες, μνημείο του νεοελληνικού επιχειρηματικού καιροσκοπισμού.

Τώρα, η ιστορική συγκυρία προδιαγράφει την ανοικοδόμηση και την προσαρμογή με δύο επιπλέον παραμέτρους - περιορισμούς. Την αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης και της κλιματικής αλλαγής, δηλαδή την αναζήτηση νέων προτύπων στέγασης - οικοδόμησης.

Ενώπιον της νέας πραγματικότητας, μοναδική διέξοδος είναι η αναζήτηση αρχιτεκτονικής ποιότητας και το νέο διεθνές real estate. Οι φιλο-περιβαλλοντικές άναρθρες κραυγές, μόνες τους, δεν θα ανατρέψουν την κλιματική αλλαγή, η οποία μαθηματικά εξελίσσεται ως η πρώτη παράγωγος ενός φαινομένου που έχει αναπτυχθεί έντονα και στο παρελθόν με άγνωστο χρονικό ορίζοντα.

Η πολιτική της Νέας Ανοικοδόμησης πρέπει να αναπτυχθεί προς δύο παράλληλες ανεξάρτητες κατευθύνσεις: αφενός της ποιοτικής οικοδόμησης για την αντιμε-

τώπιση των βίαιων διακυμάνσεων της κλιματικής αλλαγής και αφετέρου της αναζήτησης της αειφορίας για την αποτροπή των επιπτώσεων με καλώς μελετημένα αρχιτεκτονικά και πολεοδομικά πρότυπα.

Ζητούμενο, συνεπώς, είναι ένα νέο νομικό πλαίσιο σχεδιασμού που θα διασφαλίζει την απελευθέρωση της αρχιτεκτονικής και την ισορροπημένη συνεργία των ειδικότητων της οικοδομής και των υποδομών. Το νέο ζητούμενο νομικό πλαίσιο, μια επιχείρηση σχεδιασμού, πρέπει να προδιαγράφει την κάλυψη των τρεχουσών στεγαστικών αναγκών, καθώς επίσης να ενθαρρύνει την επινόηση και ανάπτυξη νέων τεχνολογιών αιχμής.

Το μέλλον θα αναδιαμορφωθεί τόσο από τους πρωταγωνιστές που υποστηρίζουν ως ζηλωτές την ολιγάρκεια και τον περιορισμό όσο και τους θιασώτες της επισημονικής πεποίθησης, που διακρίνονται για την αισιόδοξη οπτική τους. Ένα μείγμα τέτοιας πολιτικής πρέπει τάχιστα να υιοθετηθεί προκειμένου να διασφαλιστεί η επιβίωση των επαγγελματιών του σχεδιασμού, των υποδομών και της οικοδομής, που αποτελούν τον πυρήνα της ανάπτυξης στην Ελλάδα από την αρχή της Ιστορίας μέχρι σήμερα.

* Αρχιτέκτων ΕΜΠ, πρόεδρος ΣΑΔΑΣ - ΠΕΑ

Πρέπει να αντιστραφεί το κλίμα

του **ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΟΠΙΤΣΑ***

Είναι προφανές ότι η μείωση της οικοδομικής δραστηριότητας έχει άμεση επίπτωση στην κατανάλωση τσιμέντου, που αποτελεί το βασικό οικοδομικό υλικό στην Ελλάδα. Το τσιμέντο είναι κατά βάση υλικό πρωτογενούς κατασκευής με μικρή εφαρμογή σε επισκευές ή βελτιώσεις οικοδομών, με συνέπεια την κατακόρυφη μείωση της ιδιωτικής οικοδομής, αλλά και την καθυστέρηση στην υλοποίηση δημοσίων επενδύσεων χωρίς να υπάρχουν ιδιαίτερες διέξοδοι.

Από την άλλη πλευρά δεν έχει δυστυχώς εφαρμογή στη χώρα

μας η χρήση τσιμέντου για την κατασκευή δρόμων από σκυρόδεμα, όπως συμβαίνει στις περισσότερες χώρες της Δυτικής Ευρώπης και στην Αμερική, παρ' όλα τα πλεονεκτήματα που παρουσιάζει αυτή η κατασκευαστική μέθοδος, κυρίως από πλευράς αξιοπιστίας και συντήρησης. Παρ' όλες τις διαχρονικές προσπάθειες της ελληνικής τσιμεντοβιομηχανίας δεν υπήρξε ενδιαφέρον τόσο από την πλευρά του κράτους όσο και των κατασκευαστών και έτσι δεν υφίσταται αυτή η προοπτική για τον κλάδο.

Τι πρέπει να γίνει για να αντιστραφεί το κλίμα για την τσιμεντοβιομηχανία; Έργα. Αύξηση και όχι μείωση των δημοσίων ε-

πενδύσεων και βέβαια η μέγιστη δυνατή διευκόλυνση μέσω τραπεζών για αγορά κατοικιών, δεδομένου ότι ανάγκες στέγασης υπάρχουν πολλές, αλλά όχι και οι οικονομικώς δυνατότητες.

Οι προβλέψεις για το επόμενο διάστημα, δυστυχώς, δεν μπορεί να είναι ιδιαίτερα αισιόδοξες, τουλάχιστον άμεσα. Ενώ απαιτείται η λήψη μέτρων για την τόνωση της οικοδομικής δραστηριότητας, τα νέα φορολογικά μέτρα οδηγούν σε εντελώς αντίθετο αποτέλεσμα, αν μάλιστα ληφθεί υπόψη και το μεγάλο απόθεμα ελεύθερων κατοικιών που υπάρχει.

* Γενικός Διευθυντής της Ένωσης Τσιμεντοβιομηχανιών Ελλάδας

Περισσότερα από 400 επαγγέλματα βιώνουν τις συνέπειες

του **ΝΙΚΟΥ ΖΥΓΟΥΡΗ***

Δυστυχώς, για άλλη μια φορά βρισκόμαστε στη δυσάρεστη θέση να μιλάμε για την κατάσταση της οικονομίας και ιδιαίτερα του τομέα παραγωγής ιδιωτικών έργων.

Ίσως επαναλαμβανόμαστε, αλλά δεν φαίνεται να γίνεται καμία ουσιαστική κίνηση η οποία θα αντιστρέψει το κλίμα που ήδη έχει δημιουργηθεί.

Έχει περάσει, περίπου, ένας χρόνος από τότε που έγιναν οι πρώτες επίσημες συναντήσεις με το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας, στις οποί-

ες ο ΣΠΜΕ τόνισε την ανάγκη τόνωσης της οικοδομικής δραστηριότητας. Προτείνουμε μέτρα τα οποία είτε θα μπορούσαν να εφαρμοστούν είτε να αποτελέσουν τη βάση για συζήτηση.

Χωρίς να υπάρχει καμία διάθεση για πολιτική τοποθέτηση, είναι γεγονός ότι δεν δόθηκε η δέουσα σημασία στον τομέα που στηρίζει την οικονομία μας εδώ και αρκετές δεκαετίες.

Όχι μόνο δεν ελήφθησαν μέτρα τόνωσης της οικοδομής, αλλά δεν υ-

πήρξε καμία ουσιαστική προστασία.

Σε πρόσφατη έκθεση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, φαίνεται η αύξηση του δείκτη τιμών των οικοδομικών υλικών κατά 3,1% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο δείκτη του Σεπτεμβρίου του 2009. Αυτό σημαίνει ότι η οικοδομή υποφέρει όχι μόνο από τη στασιμότητα των πωλήσεων λόγω της γενικότερης οικονομικής κατάστασης, αλλά και από την αύξηση του κόστους κατασκευής. Πώς, λοιπόν, κάποιος θα επενδύσει σε αυτόν τον τομέα; Με τι προοπτικές;

Περισσότερα από 400 επαγγέλματα απασχολούνται στην οικοδομή και σήμερα βιώνουν τις συνέπειες. Σε μικρό χρονικό διάστημα, εκτός από ανέργους, θα έχουμε και πλήθος ανασφάλιστων εργατοτεχνιτών που δεν θα έχουν συμπληρώσει τον ελάχιστο αριθμό ημερομισθίων προκειμένου να έχουν ιατροφαρμακευτική κάλυψη.

Πλήθος επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας οικοδομικών υλικών αναγκάζονται να αναστείλουν τη δραστηριότητά τους.

Τι άλλο θα πρέπει να γίνει, λοιπόν, για να ασχοληθούμε σοβαρά με το θέμα. Πώς είναι δυνατόν να αδιαφορούμε;

Η αύξηση του ΦΠΑ κατά 4 μονάδες αποτέλεσε πρόσθετη επιβάρυνση στους υποψήφιους αγοραστές. Τώρα συζητείται αύξηση των αντικειμενικών αξιών, γεγονός το οποίο ίσως να αποτελέσει το τελειωτικό χτύπημα στο χώρο της οικοδομής.

Όλα τα παραπάνω βέβαια έρχονται σε πλήρη αντίθεση με την προσπάθεια να προσελκύσουμε ξένους επενδυτές. Ποιος θα έρθει να επενδύσει (τουλάχιστον σε αυτόν τον τομέα) με αυτές τις συνθήκες;

Παρά το ότι έχουμε ήδη χάσει πολύτιμο χρόνο, αξίζει να αντιμετωπίσουμε το θέμα με τη δέουσα σοβαρότητα. Ίσως τώρα να είναι μία από τις τελευταίες μας ευκαιρίες να σώσουμε τον τομέα της οικοδομής και των ιδιωτικών έργων.

* Πρόεδρος Συλλόγου Πολιτικών Μηχανικών Ελλάδας

Τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν είναι απλά

του **ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΤΙΚΤΟΠΟΥΛΟΥ***

Η βαθιά ύφεση που διέρχεται η οικονομία της χώρας μας κατά την τελευταία διετία, έφερε τον κατασκευαστικό τομέα σε κατάσταση δεινής κρίσης.

Η καθίζηση της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας -το πρώτο επτάμηνο του 2010 σημείωσε πτώση κατά 24,8% σε σύγκριση με του 2009, ενώ η πτώση της σε σύγκριση με το αντίστοιχο επτάμηνο του 2008 έφθασε το 45,6%- και η μεγάλη μείωση των εκταμιεύσεων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) - μειώθηκαν στο διάστημα Ιανουαρίου - Ιουλίου 2010 κατά 36,3% έναντι του προηγούμενου έτους, σύμφω-

να με στοιχεία της Τραπέζης Ελλάδος- είχαν άμεσο αντίκτυπο στη ζήτηση των δομικών προϊόντων, όπως είναι οι χάλυβες οπλισμού σκυροδέματος, οι οποίοι αποτελούν το κύριο προϊόν των ελληνικών χαλυβουργιών. Η πώση της ζήτησης την τελευταία διετία ήταν αντίστοιχη με την πώση της κατασκευαστικής δραστηριότητας, με αποτέλεσμα ο κλάδος να λειτουργεί με πολύ χαμηλό ποσοστό του παραγωγικού δυναμικού του και να αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα.

Οι προοπτικές στο επόμενο διάστημα δε φαίνονται να βελτιώνονται, ιδιαίτερα στον κατασκευαστικό τομέα, ο οποίος αντιμετωπίζει πρόβλημα επιβίωσης. Τα μέτρα τα οποία πρέπει να ληφθούν για να αναστραφεί το κλίμα δεν είναι άγνωστα ή πρωτότυπα: ρευστότητα από τις τράπεζες, ενίσχυση και όχι περικοπή του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, ενίσχυση της εξωστρέφειας των κλάδων που έχουν εξαγωγικό δυναμικό και δεν το χρησιμοποιούν, λόγω των εμποδίων που αντιμετωπίζουν. Η χαλυβουργία, αν και δεν μειονεκτεί σε σύγκριση με τους ανταγωνιστές αντίστοιχους κλάδους των χωρών της ΕΕ (εξοπλισμός, τεχνολογία, ποιότητα), αντιμετωπίζει ιδιαίτερα άνιστους όρους ανταγωνισμού όσον αφορά στο πολύ υψηλό κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας. Η μείωση του κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας στα μέσα ευρωπαϊκά επίπεδα θα επιτρέψει στις χαλυβουργίες της χώρας μας να αναπληρώσουν με εξαγωγές την πολύ μεγάλη μείωση της εγχώριας ζήτησης και να βελτιώσουν σημαντικά το εμπορικό ισοζύγιο της χώρας, διατηρώντας παράλληλα και την απασχόληση.

* Πρόεδρος της Ένωσης Χαλυβουργιών Ελλάδος